

NAGYVÁRAD

Előzetési ár: Vidéken egy hóra 40 lei.
Nagyváradon: egy hóra 30 lei.

Főszerkesztő:
HEGEI

Felvilágosító szerkesztő:

ANDOR MARÓT SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Károly herceg
(Szállási Derső)-utca 6.

Vádlók és vádlottak

Írta: Lovassy Andor.

A román politikusok soraiban, az utóbbi időben, bizonyos fokú idegesség tapasztalható. Eleinte az egymással szemben fordított hatalmas tábor, a liberális és a nemzeti-párt csatázott engesztelhetetlenül, de legujabban a csendben és a passzivitásban élő magyarságra támaszkodva a liberális pártok néhány tekintélyes vezérférfia. Többek között megvádoltak bennünket azért, hogy nem illeszkedünk be a román pártok valamelyikének a sorába, hanem külön magyar pártot alakítottunk; sőt vannak olyanok is, kik azt vádolták szemünkre, hogy irredenták vagyunk, mert nem akarunk részt venni a román állam konszolidációjának nagy munkájában; szóval hogyha hallgatunk és nem szólunk, az is szemléltetjük az eseményeket az is beszélünk és sebeinkre, sérelmeinkre mutatva, jajgatni és megmukkanni akarunk, az is megbocsáthatatlan bűn. Hát ha szabad felemelt homlokkal, őszinte beszéddel, néhány igazságot kimondani, ha ezeket a betűket, az én nevemet, a magyarságnak érzéseit tolmácsoló megnyilatkozást átengedi a cenzura hatálya; akkor megkísérlem képmutatás nélkül felsorolni az okokat, hogy Románia millió anyanyelvű lakosának a zöme, miért tartózkodik résztvenni az alkotmányos munkában.

Logom van ehhez az íráshoz, mert az az uralom idején — úgy is mint hírlapíró — úgy is mint vezető állásban levő tiszt — bátran és farizeuskodás nélkül ki tudtam mondani, le mertem írni, ami a szívem nyomta és ami a meggyőződésem volt.

Tessék megkérdezni a bihari és erdélyi román vezetőembereit, — az én társaimat — mikor hazudtam érzéseket szóval és írásban mikor hirdettem gyűlöletet?

Ennyit bevezetésül és a magam igazolására!

Hogy miért nem illeszkedik be az itt élő magyarság a román pártok kereteibe, megmondom az okát nyíltan. Azért nem illeszkedik be, mert a románság részéről az a perctől kezdve, se egy szemernyi rossz szöveget, se egy cseppnyi szeretetet és segítséget soha, de soha nem éreztettek nekünk.

Süket fülekre találtunk akkor is, mielőtt a teljes jóindulattal rámutattunk az agrár-reform és a rendszer nélkül való földosztás veszedelmeire, pedig már az első évi termés eredménye megmutatta és az ezután következők még jobban megmutatják, hogy szociális és gazdasági téren, a romlás örvényébe sodortatik az állam — irányítói nélküli — hajója.

Legujabban a pénzügyi intézetek és a részvénytársaságokkal szemben tervezett reaktorziós, vagy mondjuk nacionalizáló politika fogja megteremni keserű gyűlöletet, melytől megbénul az ipar, a kereskedelem és a közgazdaság barázdáiba, a pusztulás csiréit hintik el az egész vonalon.

A román politika terén a sovinizmus az a vezérszöglet, mely után az államférfiak egy része halad, pedig az elvakult sovinizmus nem malter, mely egy állam épületének a köveit összetartja, konglomerálja, hanem bomlasztó anyag, mely évezredek államok Colosseumait is szétrobbantotta már.

Mi magyarok ebben a bomlasztó és robbantó munkában résztvenni nem kívánunk; csendben, békességben óhajunk élni, a zaklatott évek után.

Az a vád, hogy irredenták vagyunk, igaztalan és alaptalan! Nagyobb türelmet nem tanusított, jámborabban és becsületesebben nem viselkedett az európai kontinens egyetlen népe sem, mint a román állampolgárrá lett magyarság. Az, hogy passzívek vagyunk, nem hazaárulás, hogy pedig nem veszünk részt ennek az államnak a konszolidálásáért folyó munkában, annak letagadhatatlan oka az, mert min-

den téren le vagyunk szorítva az állványokról.

Nem akarunk és nem is fogunk mi törtető és toladók lenni a fórumon.

A magyarság zöme nem vállalkozik ilyen szerepre! Mi hívek vagyunk a hitünkhez, vallást nem változtatunk, a fajunkat se tagadjuk meg, de irredenták sem vagyunk.

A mi régi várunk, a mi egykori hazánk, saját polgárainak bűne miatt összemohott de azért nem kívánhatia tőlünk senki, hogy szétörjünk a múlt idők minden drága emlékét és kitépjük szíveinkből érzéseinknek utolsó idegszálatát is.

A seb lassanként — valaha — beforr és ha itt meg fogják becsülni azt a kulturális értéket, melyet az a kétfélmillió magyar képvisel és tért nyitnak nekünk is a munkára, ha a hivatalban levő becsületes magyar tisztviselőket jobban megbecsülik, ha rem irredenta összeesküvés vádlottjai leszünk akkor a küzdő névmozgó népek javára mi is akarunk és mi is fogunk dolgozni.

Méltóztassanak vallás- és falkülönbség nélkül Románia minden polgárának megadni a politikai jogokat, csak abban az arányban és abban a mértékben, amilyen arányban és mértékben, annak idején, a magyarság megadta a románságnak.

És muljon el az ok nélküli gyanúsítások és alaptalan vádaskodások ideje; mert a vulkán krátere még füstölög, a föld kérge még meg-megrendül és jöhet olyan idő, midőn Európa és Ázsia határmesgyeje egymásra lesz utalva a magyar és a román.

Lovassy Andor kiváló munkatársunk vezércikkéhez meg kell jegyeznünk azt az egyet, hogy az emlékeztető aradi tárgyalások eredménytelenségéért Jászi Oszkárt nem tudjuk hibáztatni, mert ő menteni akarta, ami menthető, csak hogy akkor már minden késő volt.

A mihályfalvai zászlók. Érmihályfalvai tudósítónknak az ottani zászló beszerzéséről írott tudósítására a vármegye alispáni hivatala a következő felvilágosító helyreigazítást nyújtotta: A tudósítás minden tekintetben téves és tájékozatlan. A zászlókat a megye rendelte meg egy részét azért, hogy tisztességes, az előírásnak megfelelő zászlókat tüzzenek ki, a miért éppen a határszélen lévő községek csak hálások lehetnek, mert sok kellemetlenségtől szabadulnak meg, másrészt azért is köszönettel tartoznak, mert 90 leuval olcsóbban jutottak zászlóhoz. Az előírt 300 zászlót ők 300 leuért vették, míg a megye, hogy tömegben rendelte meg, 210 leuért tudta adni. És igyekezett a megye

figyelmes lenni a lakossággal szemben az az is, hogy csak a módos embereknek, kereskedőknek, iparosoknak adta el, akiknek nem volt zászlójuk. Ezer ház között csak 200 darab zászlót osztottak szét. A megyei alispáni hivatal a zászlóvetelt szükségesnek találta, mert ott, ahol határ-megállapító bizottságok járnak, az ország tekintélye sem tűrheti el azokat a zászlónak nevezett szinehagyott rongyokat, melyeket egyes gazdag emberek nem átalítottak kitűzni a hivatalos ünnepségek idején.

Kőszeghy főmérnök a közüzemek működéséről

Kőszeghy József főmérnököt egy a múlt héten összehívott gyűlés támadásában részesítette a vízdíjak felemelése miatt. Kőszeghy főmérnök most alábbi nyilatkozatában számszerű adatokkal kívánja bizonyítani, hogy a vízdíjak emelése az üzem fentartása céljából vált elkerülhetetlenül szükségessé.

A panasz, amelyet a bérlők és a háztulajdonosok a díjak srófólása ellen emelnek — mondja a főmérnök nyilatkozata — nagyon indokolt abból a szempontból, hogy sok ember jövedelme nem áll arányban az élet nehézségeivel. Amde a közművek vezetése, amely közérdekű tevékenység, nem törődhetik olyan nagy mértékben ezekkel a külső gazdasági bajokkal, hogy rizikónak és veszélynek tegye ki a város fizikai életének legeseményesebb feltételeit.

Azok az urak, akik a vízvezetési és villamos üzem ügyvitelét kritizálai szokták, egyáltalán nem hatoltak annak a vizsgálataiba, hogy micsoda nehézségekkel kell megküzdenie bármelyik üzemvezetőnek. Nyilván nem vizsgálták azt, hogy micsoda Eldorádó volt még akkor, amikor a békében csekély számú percentekkel fedezni tudtuk a vízdíjakat s nem vizsgálták azt sem, hogy az a csekély számú százalék mennyivel magasabb abszolút értéket képvisel a mai legutultabbban megállapítható jövedelmeinknél is. Néhány számadat azonnal világosságot fog gyújtani ebben a szellemi káoszban.

1916-ban, amikor még a korona és a lei egy svájci frankkal egyenértékű volt, 7 millió korona körül állott a nyers házbérjövdelem-alap, amely 1922-ben numerikusan csak 15 millió leire emelkedett. Beszerzett adataink szerint a folyó esztendőben a házbérjövdelem alig lesz 50 százalékkal magasabb, vagyis nem lesz több 22 500 000 leinél. A rendelkezésünkre álló házbérjövdelmi vallomásokból ugyanis azt látjuk, hogy a jövedelmek csak a centrumban és a főutakon emelkedtek, a város többi részein, a periferiákon számbavehető lakbér-emelésekről nem is lehet beszélni. Amíg azonban 1916-ban 7 millió korona 7 millió svájci frankkal egyenértékű volt, az 1922. évi 15 millió lei a 15 millió svájci franknak csak egynegyed részét képviseli vásárló erejében.

Amíg tehát 1916-ban a 7 millió korona után átlag 35 százalék volt a vízdíj és ez 245 000 korona értéket képviselt, a mai paritásban ennek a negyvenszeres értéke 9 800 000 lei értéknek felel meg. Ezzel szemben, ha 1923-ban bevágva a 22 500 000 lei nyers házbérjövdelmi alap, akkor a mai átlagos 7 százalékos vízdíj-jövdelem mellett csak 1 595 000 lei bevételt várhatnánk.

Ennek a két adatnak az összehasonlításából nyilvánvaló, hogy az emelkedő szükségleteket ez a jövdelem egyáltalán nem képes fedezni.

Az anyagárak emelkedése természetesen megközelíti a svájci paritást. Így 1916-ban egy vagon petrozsényi aknazsén ab kazán 260 koronába került, míg ma egy vagon petrozsényi aknazsén ára 10 000 leinek felel meg, így a paritás valamivel több 38-nál.

A mi munkásaink fizetése azonban már

korántsem teszi ki az akkori értékek negyvenszeresét. Egy algépész havi fizetése 1916-ban 1166 korona volt, ma 1665 lei ez a fizetés, tehát numerikusan tizennégyszerese a békebeli fizetéseknek. A szerelő, aki óraberrel dolgozik, valamivel jobban jön ki, körülbelül huszszorosát kapja békebeli fizetése számértékének. Ezzel szemben a bevételek a százalékos vízdíjak számtani közép-arányosai 65 szeres értékkel, a különcsapatok díjai pedig hatszoros értékkel emelkedtek a békebeli számértékekhez képest.

Nyilvánvaló, hogy abban az esetben, ha a nyers házbérjövdelem arról az 1916-iki 7 millió koronás alapról mint minden anyag-érték, ugyancsak negyvenszeres értékkel 280 millió leire növekedett volna, akkor s ebben az esetben az a bizonyos 3 százalékos régi vízdíj mesésen kitűnő helyzeteket teremthetne a városi vízellátás tekintetében,

Az arad—nagyvárad vonat felavatása

Az arad—nagyvárad vonat felavatására vasárnap reggel 8 órakor Aradra érkeznek Bratianu miniszterelnök, Mosoiu közlekedési miniszter, Constantinescu földművelésügyi miniszter, Voitolanu belügyminiszter, Marzescu munka- és jóléti miniszter. A miniszterek reggel 8 óra 30 perckor felelnek az első Nagyvárad felé induló vonatra. Az állomásokon a legkisebben is megáll a vonat és a miniszterek a kivirágzott, feldíszített állomás épületek előtt fogadják a környékbeli községek üdvözlőit. Déli egy órakor ér be a vonat Nagyváradra. A pályaudvaron a helybeli hatóságok vezetői fogadják a minisztereket, akik a banketten fognak ezután részt venni. A bankett helyét még nem határozták meg, valamint azt sem, hogy meddig maradnak a miniszterek Nagyváradon.

Meg kell menteni a telekkönyvet

Körlevél érkezett a nagyvárad törvényszékhez az igazságügyi vezérigazgatóságtól, amely a telekkönyv fentartását a városok részéről adandó anyagi támogatással szeretné biztosítani.

A telekkönyv intézménye a regátban ismeretlen, van azonban hitelkönyv a törvényszékeknél, amelybe a bejegyzés nehézkes. Az erdélyi telekkönyvi intézmény fentartásához most mindenki hozzájárul és pedig, aki a tulajdonjog átírását kéri, az érték fél százalékaival, aki törlést kér, az érték negyedszázalékával.

Ez azonban kevés. Megkérdeztük Marcu Lukács telekkönyvi igazgatót, hogy az állami gondoskodás megszüntetése milyen következményekkel járna a jogintézményre.

Marcu igazgató a kérdést a következőképpen látja:

— Két évvel ezelőtt a kolozsvári vezérigazgatóságnál voltam. A telekkönyvek fentartására a költségvetésben kevés volt az előirányzat, felvetődik tehát a terv, hogy a városokhoz forduljon az igazságügyi vezérigazgatóság, mert akkor a régi adórendszer mellett kevés adó folyt be s fedeztet e célra nem volt. A városokhoz — mondom — mert első sorban a városi ingatlanok értéke emelkedett.

Meg is kerestük Kolozsvár városát, amelynek akkori polgármestere, dr. Pop Julian egy millió leit szavaztatott meg a tanácssal a telekkönyvek céljaira. Most a körlevél ennek a tervnek a megvalósítását kísérli meg, hivatkozva arra, hogy a telekkönyvek fentartását a költségvetés nem biztosítja, a városok ingatlanai értékeinek emelkedése címén első sorban hivatottak a hozzájárulásra. Apellál a körirat a városok belátására s hozzájárulást kér.

Csak a fentartásról van szó

s a terv nem új. A magyar éra alatt is voltak járásbírók, amelyeknél a telekkönyv fentartásáról a községek gondoskodtak.

A telekkönyv a jogbiztonság első léke, mert csak a nyilvántartással lehet biztosítani a követeléseket.

Nem tudná meg senki, ha a telekkönyv megszűnnék, hogy mi történt a vagyoni jogokkal? Mert a tulajdonjog szent és sérthetetlen lenne, ha nem volna telekkönyv? Az emberek fellázadnának, mert az embereknek nem az, hogy megnézze a telekkönyvet, csak akkor hiszi el, ha a telekkönyvvel megnézte, hogy az övé az ingatlan, addig meg a „betáblázás”-t nem lehet kiirtani a földből, de nincs is szó róla, csak a telekkönyv megfelelő fentartásáról.

Vizbefult egy tanuló

Tegnap délután, a nagy melegben a Gojdu-liceum néhány növendékét a leencei Körösparttra. A második gát felé mentek le s a vízen átúsztak a vízstrandjára. A Körös vize itt mennek bokáig érő víz van a vízműtelepi oldalról, amely két és fél méteressé változik a leencei part mellett 2—3 méterre. A tanulók — jobbra 15—18 évesek — rencesen átjutottak a tulsó partra s homokfürdőt vettek. Visszamenet egy vízszáraz maradt s azt kiáltotta, hogy ne uszni, mire a többiek kinevették s elmentek, hogy miképp jutott át a vízbe a tanuló erre a rövid távolságon uszni s egyezzerre lesüllyedt s többet nem jött fel. A tanulók jórésze fel volt öltözve s észrevették az eltűnést, késő volt a segítséghez nem is értettek s így a tanuló maradt.

Egy kiránduló társaságból István városi tisztviselő s Papp János postatiszt azonnal végigkutatották a medret, de sehol se leltek az eltűnt tanuló mára. Valószínű, hogy szélhűdés érte a tanuló gyorsan a vízbe.

NAP ÉS ESŐERNYŐ

minden kivételben készít

Első Erdélyi Ernő öltöztető

ROSENBERG TESTVEI

NAGYVÁRAD, ZÖLDFA-UTCA

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT

DORIAN FILMSZÍNHÁZ

Szombat Vasárnap Hét

Cigány szerelem

Erkölcskép a cigányok életéből

A főszerepben:

Szőregy Gyula.

Dorian film!

Uri fehérenemű

angol francia különleges anyagból méret szerint készült

Hollós

uridivat üzletében Telefon 10-45. — Székely

Abru fenyeget a törökök és görögök közt

Rift basa, Thrácia kormányzója nyilatkozat adott a Petit Parisien munkatársának. Riffat azt mondja, hogy ha Törökország és Görögország között újabb háború tör ki, akkor az anatóliai határvidék az ellenségeskedések megkezdésével számított két napon Konstantinápolyba érkezik és 15 nap alatt minden ellenállás nélkül elfoglalják a területet.

A francia megcáfolta azt a hírt, hogy a román csapatokat tesznek partra Konstantinápolyban. Kijelentette még, hogy a román hadsereg feszültsége elviselhetetlenül megnövekedett, és el kell döntenie a háború kirobbanásáról.

A román hadügyminiszter szintén nyilatkozik a közeljövőben eseményekről.

A görög kártérítés kérdését nem kívánja a román kormány szerint intézni el a román kormány — mondotta Gonata — úgy, hogy a román nemzeti visszanyerési cselekvési szabályait.

Államok képviselői budapesti jóvátételi misszióban

Budapestről jelentik: Az Ujság írja, hogy a magyar politikai körökben nagy érdeklődéssel veszik, hogy a jóvátételi bizottság által a magyar viszonyok tanulmányozására kiküldött misszió már a jóvátételi bizottság elé megérkezett. Remélik, hogy a bizottság gyors tempóban fog dolgozni a milliós költségekről van szó, és Magyarország pénzügyi helyzete meggyőzően birkózik meg.

A Budapesti munkások antantbizottságában a szomszédállamok nem voltak képviselve, most azonban a jelek arra mutatnak, hogy a kisantant is közvetlen kapcsolatba lép külön megbízottja révén. Magyarország az információ szerint most már teljes kötelezettséget érez Magyarország szemben, mert hiszen a megkezdett munkájának volt része a Magyarországnak nyújtandó előfeltételeit is ezen az alapon megvizsgálni.

A jóvátételi bizottság határozata — a magyar kormány kétségtelen diplomáciai sikerét jelenti — szó szerint így szól:

A jóvátételi bizottság elvben nem fogja a zálogjog felfüggesztését. Ezt a döntést azonban csupán meghatározott körökben engedélyezik, csakis szabatosan és kölcsönös tervezeteire, amelyeket a magyar kormány hozzájárulás végett a bizottság elé terjeszt. A jóvátételi bizottság meg akar győződni róla, hogy a magyar kormány a kölcsönkészletet csak az ország gazdasági és pénzügyi helyzetére használja fel, abból a célból, hogy meg tudjon felelni jóvátételi kötelezettségeinek.

A jóvátételi bizottság Magyarországra haladéktalanul bizottságot küld, a tanulmányozni fogja az ország gazdasági és pénzügyi helyzetét. A magyar kormány minden könnyítést meg kell, hogy adjon ennek a bizottságnak, hogy a bizottság hatékonyan tanulmányozhassa.

Felszólítja a jóvátételi bizottság a magyar kormányt, hogy a legrendesebben a szövetségi katonai missziókat, szolgálatot ki az állatokat és a személyeket; rövidesen kösse meg az érdekelt államokkal a megállapodást a restitúcióra és a legjobb akarattal hajtsa végre a beszerzését valamennyi olyan rendelkezést, amelyek nem jelentenek pénzügyi terhet.

Megbukott a francia kormány

A francia szenátus tegnapi ülésén elvetette a kormány ama javaslatát, amely szerint Cachin és társai kommunista képviselők bűnperében a legfőbb bíróságnak szerepét a szenátussal kívánta betölteni. A szenátus hosszabb tanácskozás után harminc szótöbbséggel mondta ki, hogy Cachin és társai ügyében illetéktelen. A szavazás következtében Poincaré este nyolc órakor minisztertanácsot hívott össze.

A francia kormány tagjai este fél kilenckor az elysei palotába mentek és benyújtották lemondásukat.

Azzal a megindokolással, hogy a szenátus döntését bizalmatlansági szavazatnak tekintik, ami a kormány számára lehetetlennek teszi, hogy a kommunista üzemekben urra legyen. Ezzel szemben

Millerand kijelentette, hogy a kabinet lemondását nem fogadja el.

Minden kétséget kizárólag megállapítható, hogy a francia kormány lemondása a Marcel Cachin elleni vád ügyében történt. A kormány ugyanis büntető eljárást indított a kommunista képviselők ellen, mert a Ruhr-vidéken tett látogatásukkor beszédekben vétettek Franciaország belső és külső biztonsága ellen, sőt több kommunista, francia katonát a szolgálat megtagadására igyekeztek rábírni, amivel hazafelárulást követtek el. Hasonlóképp járt el a kormány Hollein német kommunista képviselővel is, akit Párisban letartóztattak s aki börtönében napok óta éhségstrájkot folytat.

Cachin és társait néhány nappal ezelőtt szabadon bocsátották ugyan, de az eljárást tovább folytatják ellenük.

A szenátusban Foe államügyész fejtette az ügyet, hogy mért tartja a kormány a szenátust a dolog elbírálására illetékesnek, mire a szenátus — titkos ülésben — a kormánnyal szemben való állásfoglalás mellett döntött, száznegyvennyolc szavattal szavazott ellen, elutasította az érintettek vád alá helyezését.

A francia szenátus határozata a kormány súlyos vereségének tekinthető.

mert Poincaré nem hagyta kétségben a szenátust, hogy nagy súlyt helyez a kommunista perben való illetékesség kimondására.

Poincaré az esetre, ha a szenátus megtagadná a kormánytól a neki szánt szerep teljesítését, kilátásba helyezte teljes visszalépését.

Francia politikai körökben a kormány válságos helyzetén kívül élénk eszmecsere ad okot az a tény is, hogy Millerand — eredeti szándékától eltérőleg — az ohaszumont franciá-amerikai hadiemi léleplezésénél nem mondja el tervezett beszédét. Az elmaradás oka az, hogy Poincaré tudtul adta Millerandnak, hogy az alkotmány értelmében csak a miniszterelnök és külügyminiszter jogosultak a közvélemény nevében a külpolitikáról nyilatkozni.

A francia külpolitika legeminensebb eseménye ma az a rendkívül erős nyomás, melyet a belga kormány gyakorol a francia kormányra, a jóvátételi tervezet közös kidolgozása s az Angliával való eszmecsere újból való felvétele érdekében.

A belga kormány megfenyegette Franciaországot, hogy Angliával és Olaszországgal külön megállapodást létesít, ha a francia kormány továbbra is vonakodnék.

a már régebben elhatározott tervezet keresztülvitelétől, mellyel a jóvátétel problémáját előbbre lehetne vinni. A belga kezdeményezést igazolja az a tény is, hogy

a belga miniszterek legközelebb — kötött programmal — Párisba érkeznek.

Dobra kerül a színház felszerelése

vagok, Bánk-bánok és Júliák jelmezei. Az egész, vagyont érő felszerelés, amit emberöltők lassu munkája gyűjtött nemcsak a mindenkori direktorok, de Nagyvárád város kulturkincsévé is.

Parlagi igazgató miután arról győződött meg, hogy a magyar színházulat eddigi formájában a kívülről jövő nyomások következtében tovább nem működhetik, a két nyelvű társulat elindítása pedig a legrovidebben bekövetkező csőddel egyértelmű, maga részéről már régebben azt a konzekvenciát vont le, hogy véglegesen félreáll. Minthogy ez ideig utódián komoly reflektáns nem jelentkezett, akivel a díszletek, ruhatár átadása felől tárgyalhasson, a direktor dr. Popa közjegyző közbenjöttével nyílt árverésen fogja a felszerelést a legtöbbet ígérőnek eladni.

— Az árverés módjait dr. Halász Akos úrral, Popa közjegyző helyettesével nagyjában már megbeszéltem — mondja Parlagi. — Valószínűleg már a jövő hét folyamán az összes nagyobb erdélyi lapokban, valamint levél útján az erdélyi színházulatokkal közölni fogom az árverés feltételeit. Mielőtt az árverést megtartanók, rendezni akarom a várossal szemben fennálló adósságomat. Körülbelül száznegyzezer lei adósságom van — nagyobbára világitási költség — amiért a város perelni akar. Ezzel szemben a román társulatok vendégszerepléséből kifolyólag kártérítésként a tanács által megszavazott hatvanhatezer lei az én követelése. A különbözet ki egyenlítése után a felszerelés elárverezése többé semmi akadály sem lesz.

Nem bizonyos, igazuk van-e a csüggedőknek, annyi azonban bizonyos, hogy a csüggedés, mely elsősorban a színház jelenlegi igazgatóját tartja megszállva, többé-kevésbé, két év keserű tapasztalatai után emberileg érthető és menthető. Ezzel a csüggedéssel szemben a város társadalmának — elsősorban a magyar társadalomnak — kellene a harcot fölvennie. Milyen formában, arra talán rövidesen visszatérünk; egyelőre álljon itt maga a meztelen tény:

a nagyváradi színház felszerelését Parlagi Lajos igazgató a legközelebbi jövőben elárverezteteti.

Ha lehet egészben, de ha kell részletekben, több kisebb erdélyi társulat birtokába fog átcserélődni a színház dobroszerű díszletei és ruhatára, bútorok, kellékek, szuffiták, francia márkák, lordok, lo-

Hol készültek a hamisítottnak látszó 500 lejesek?

A nagyváradai szilgurance nemrégiben letartóztatta Farkas József pénzügyőket a Royal-kávéházban, hamis 500 lejes bankjegyek forgalomba hozatalának gyanúja miatt. Farkas előadta, hogy az 500 lejeseket jónéhányan vette át Temesvárt Bartha Béától, akinél csakugyan 1.000.000 lej értékű 500 lejeset találtak. Bartha vallomásaiban előadta, hogy Brasnyó József szegedi kereskedőtől kapta a pénzt paprikás szakotban. Brasnyó a Bartha nevében küldött táviratra jelentkezett a letartóztatásuk.

A három gyanúsítottat Nagyváradra hozták, ahol az ügyészség pénzhamisítás bűntette és hamisított pénz forgalomba hozatala miatt emelt vádat ellenük. A védők: Kocsán János, dr. Egry Gergely, dr. Grossmann Samu, dr. Gradinariu Coriolan és dr. Rocsin György megállapodtak abban, hogy nem adnak be felfolyamodást a vádirat ellen, csak a főtárgyaláson tisztázzák az ügyet, mire Széllőssy Gyula táblabíró kiadta az ügy tárgyalását június 22-ére.

A tárgyaláson nagy leleplezések ígérkeznek a tekintetben, hogy a lefoglalt lejesek nem hamisítottak, hanem ott készültek, ahol az igazi most is forgalomban lévő 500 lejesek a Szegeden nem is tudhattak ilyen tökéletes hamisításokat készíteni.

A dollárhamisítással vádolt Steinmetz Bisigot ma hallgatja ki Gubicza Ádám vizsgálóbíró a hamis dollárok eredetéről.

Gyógyíthatatlan veszettség dühöng Nagyváradon

A legszörnyűbb betegség, a veszettség járványa lépett fel néhány héttel ezelőtt észlelhető mértékben Erdély egynéhány városában s köztük, sajnos, elsősorban Nagyváradon is.

A veszettség megdöbbentő szaporodásánál is súlyosabb azonban az a tény, hogy az orvosi beavatkozás — legalább is a kolozsvári Pasteur-intézetben — a legújabb veszettség-epidémiával szemben nagy mértékben tehetetlennek mutatkozik.

Kolozsvárra a megmaradt emberek legnagyobb tömegét Nagyváradról, Temesvárról és Maroshévről szállították be. A járvány fészke Erdélyben ügylátszik Marosludas és Maroshévíz. E két községben annyira elszaporodott a veszettség, hogy körletükben nem kevesebb, mint hatezer kutyát a hatóságok kénytelenek voltak elpusztítani. Utóbbi napokban pedig egyedül Marosludason hét ember halt meg veszettségben.

A kolozsvári Pasteur-intézet igazgatója a teljes erejével dühöngő veszettségről azt a magyarázatot adja, hogy a betegség gyógyíthatatlanságának oka a veszettség túl gyors kitörése.

Közönséges marási esetekben az inficiálás és a veszettség kitörése között hat-hét úgynevezett lappangási időszak telik el. Erre a lappangási időszakra van alapítva a Pasteur-féle védőoltás. A védőoltás immunizáló ereje az első oltástól számított tizennegyedik napon kezdődik, vagyis a vérbe fecskendezett ellenméregnek csak két hét után van minimális dezinficiáló ereje. És a Pasteur-oltások e meglehetősen hosszú dezinficiálási időszaka lehetetlenné teszi az új veszettség-járvány gyógyítását, melynél a lappangási időszak tizenhárom nap, vagyis a veszettség a másodtól származott tizenharmadik napon

kitör. Tehát a Pasteur-oltás hatóereje egy nappal később kezdődik, mint a veszettség állapota beállta.

A járvány gyors terjedésének fő oka maga a dühöngő ebek kóborlási hajlama és harapási vágya. Egy-egy veszettségű kutya betegségének dühösségi szakában napi háromszáz-háromszázötven kilométernyi távolságot is befut és ezalatt rengeteg állatot inficiál harapásaival. Előrelátható, hogy a veszettségi járvány, mely egyelőre csak Erdély területén pusztít, csakhamar átkerül a regátra is.

A gyógyíthatatlan veszettség lefolyása erősen különbözik a közönséges veszettség tüneteitől. Míg a régi veszettséget lehangoltság, a mart helyek fájdalomassága, vagy lélekzési és nyelési görcsök jelenséggel előzték meg, addig az új veszettségek az agyhártyagyulladás tüneteivel kezdődnek. A megmaradt igen nagy százaléka átszenvedti az úgynevezett rasender Wut állapotát is és leírhatatlan szenvedések között, borzasztó görcsöktől kínozva pusztul el.

Ugyancsak a Pasteur-intézet jelentése szerint a leginkább pusztított városok: Temesvár, Nagyvárad, Nagyszalonta lakosai közül máris számos haláleset jelentkezik.

A közönség joggal várja és követeli elsősorban Nagyváradon a legsürgősebb hatósági intézkedéseket.

Őszől újra lesz pótdadó

A közigazgatási bizottság ülése

A közigazgatási bizottság tegnap Peter prefektus elnöklétével ülést tartott.

Dr. Kovács Gyula dékán üdvözölte a prefektust vezérfelügyelővé való működése alkalmából. Az üdvözlésre Peter válaszként meghatót szavakkal annak a szándékának adva kifejezést, hogy napi politikával jövőbeni működése alatt sem hagyja a közigazgatást inficiálni.

A polgármesteri havi jelentést Vostinar főjegyző olvasta fel románul, míg magyarul dr. Soós István ismertette. Dr. Mokovits József bizottsági tag felvilágosítást kér a pótdadókra vonatkozólag. Bucico polgármester ismerteti a helyzetet. A kormány előlegezte azt az összeget, mely a pótdadók kivetés hiánya miatt elmaradt. Az előlegezés mindaddig tart, míg a befolyó állami adókból a városnak kijáró összeg kiutalható nem lesz. Peter prefektus is hozzájárul ehhez a kérdéshez s bejelenti, hogy őszszel egy olyan törvényjavaslat kerül a parlament elé, amely új mederbe tereli a városi közigazgatás menetét s a városokat ismételt felhatalmazza a pótdadó kivetésre.

Ezek után a szokásos havi jelentések előterjesztésére került sor.

Szép, jó és olcsó

vászon, schiffon, damaszt, cöpper, lepedővászon, duplazzéles batiztok s avasság mellett beszerezhetők

Witraelnél,

Str. Avram Iancu (Kossuth-u'ca) 5.

Prima cipő vásznak

893

Női himzett grenadi bluzok 100 L tól

Női pongyolák és ruhák 250 "

Gyermek ruhácskák . . . 80 "

Felöltők szép kivitelben . 750 "

„Model“-áruház

Str. Vlahuta, Szent János-utca 6.

A polgármester felhívása a város közönségéhez

Mint minden esztendőben, úgy ezidén is Mária királyné nemes szívének kezdeményezésére és a kormány utasítására a pünkösdi alkalmával gyűjtési akció indul meg minden városában a tüdőbetegek felségélyezésére. Ezen akció sikeres eszközzése céljából ten felemelem kérést szavamat a város hatóságaihoz, hogy megértesítsék a város társadalmához, hogy megértesítsék és nemes lélekkel segítsen a tüdőbetegek száma országunkban igen nagy s akiket az életnek visszaadni a legszebb ráti kötelezettség. Az akció, amelynek célja a királyné áll, tervbe vette a kérdés megoldását, melynek közelebbi programja a tüdőszanatóriumok létesítése, a betegek se és a gyermekek megmentése. Városunk egyesületi nemes szíve és humánus érzése tagjaival karöltve rendezzi a város hatóságai be vett gyűjtést és pünkösdi mindkét nap kiállításával fog a város közönségének alkalmát, hogy e nemes akcióban részt vehessen mányaival hozzájáruljon a nagy cél eléréséhez.

Az egészségesek s mindazok, kik Istentől meg vannak kímélve e halálos kór zott szenvedésektől, a társadalom minden gazdagok és szegények, fajra és vallásra való tekintet nélkül szent kötelességük adományait ezeken a napokon a tüdőbetegek javára, akik így a társadalom jóvoltából visszanyerik az életet, a munkát és a családot.

Az urnák és perselyek a már szokásos módon lesznek s a gyűjtés befejezése után annál nyomon bizottságilag fog konstatálni és összeget illetékes helyére fogjuk eljuttatni. Oradea-Mare, 1923. máj 24.

Dr. Bucico Coriolan,

* Férfi finom kemény kalap Divatos puha kalap színes vagy 150 lei. Nyulászór kalapok már 10 kezdve. Mindenféle kalapokban, tén sapházban óriási választék. Deutsch, Jorga Miklós (Zöldfa)-utca rólágos kalapáruházában.

* Szépséghibáit tökéletesen el táthatja, archajakat, szeplőt, szer végleg utónyomok nélkül D. Stern Helén kozmetikai intézetében tér 3. I. emelet.

CIRCUS OLYMPIA

Nagyváradra érkezett teljes felszerelésével

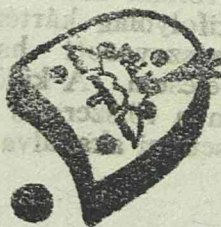
Megnyitó!

Május hó

26

Szombat

este 8 1/2 órakor

Palma

Kaucsuktalp és kaucsuksarok tartósabb a legjobb bőrnél!

Válogatott cigánylegények

Irt: Lovassy Andor.

II.

Elbrendü, híres és neves primások laknég a magyar fővárosban az öreg kő, Ráczok, Radics Béla, mind, dvari és mánás-bálok cigányai, list, Londont, Szentpétervárt bejárt, híri művészemberek. A tünemény, ovánka, Lányi a cimbalmos, a csésbító Rigó Janesi, ki elszerezte a nagy herceg feleségét. Azután a remek kedvencei: Balázs Kálmán, ak felsége az öreg Boka Samu leánya, szőke cigány, Oláh Béla; a Nagyadil elszármazott Rácz Karsai, meg a István kegyes primásai: a Mar testvérek; Boka Józsi, ki nem egy bandában sem, hanem egy-egyongott városról városra. Ország volt a nyírségi banda primásának, ei Gyulának is, aki egy-egy nyírsági agarászversenyen, kimuzsikálta a osi gentry zsebéből az utolsó forint. Hódmezővásárhelyen Béla cigány, otát is csináltak és Szeged büszke, ankó Pista, a dalköltő, a nótafa, arcszobrot emeltek a Tisza partján. ki tudná mind elősorolni a magyar ia birodalmának uralkodó fejedelm, szívek és az érzések idegszálaiknak hozáló bűvészeit; a jó kedv és a könyk arázslóit, a Felvidék, a Dunántul és cka mulatozó urinak dedelgetett pri. Voltak és nincsenek, csak a hírük, k maradt fenn és legfeljebb egy pár tőltő emlegeti őket, mikor sirva vigad. i beh sok embert felvidített, hej k embert megrikatott az öreg Boka megedüje is. A debreceni „Bika-szálbn“, nagyvásárok alkalmával, iaj beh húzta Szaboles, Szatmár, Szilágy és urainak, meg a vigadó civis népnek. e táján pedig két ekhós szekérre felán a bandát, körútra indult az Ére, meg a Hegyköze és két-három z ő hegedüjének a szavát visszhan a hegyek és halmok. Mikor valami ru nótát muzsikált az öreg, dióbarna zemeiből a hegedüjére potyogtak a acseppek.

En alkalmakkor, rendesen egy-egy iszivott tajtékpipát sorsolt ki, ez a éjövedelem az övé volt, ebből nem osztalékot a társainak.

gy szüreti mulatságon Hegyközková, két banda is muzsikált: a Boka, meg a Hamza a Miskáé. Verseny Debrecen és Nagyvárad. Mulatság on egy bihari úr azt kérdezi az öregől: — na Samu bácsi, milyen cigányrtja maga ezt a Hamza a Miskát?

Hát instálom, olyan jó, becsületes, erü, református cigánynak. edig az öreg Hamza is jó cigány. Tisza Kálmán kedves cigánya, ki sokszor elhúzta a nótáját:

Vékony deszka kerítés.
Jaj beh karcsu teremés.

zt, hogy

Szép asszonynak jónak.
A jó járó lónak.
Kár megöregedni.

De nemcsak a régi cigányprimásoknak országos híre, hanem a kisbögösök is. Mikor Fátyol Károly, vagy an a Bandi, a térdjeik közé szorították a csodás szerszámot, akkor elhaliga a banda, szordinót tett a kontrás a urra és templomi csendben zokogott a lógó...

Azért mégis csak a orimás volt a banda vezére, ő volt a firma, aki lelket öntött a többi cigányba is, a mulatozó urakba is.

A nyolcvanas évek elején volt Nagyváradon egy cigányprimás, Ézsinek hívták, mintha most is látnám, egy hatalmas forradás volt a homlokán; ez az Ézsinek névnap alkalmával Jankafalván, a Szeremley Sándor házában két nap és két éjszaka húzta a szebbnél szebb nótákat, pihenés nélkül; a harmadik nap hajnalán egy pár falat enniivalót kért, mire a házigazda így szólt: — a jó cigány nem éhes ha muzsikál!

Es muzsikált tovább, panasz és zúgolódás nélkül, pedig az ujjai hegyéből kiserkent a vér.

Erdélyben még ma is emlegetik a régen sirban nyugvó öreg primást. Salamont, aki a szabadságharc idején, a honvédtábor sátraiánál Bem tábornok fülébe húzta a Búsul a lengyelt, meg Petőfi Sándort rikatta meg a szép magyar nótákkal.

Hát ez tévedés, mert amint én a segevári hős, a félkezű gróf Esterházy Kálmántól hallottam, „Bem tábornok nem mulatozott és nem muzsikáltatta magát soha, sátrak alatt sem táborozott a honvédsereg, hiszen alig volt 5—6000 emberénél több egy csapatban, azokat mindig eltudta az öreg hős vezér szállásolni egy-egy faluban, Petőfi Sándor se volt cigányozó, hejehujás ember”.

De azért kedvelt és népszerű cigány volt Kolozsvárt a híres Salamont; az ő nyomába lépett az öreg Pongrácz Laji, később a fiatal Csikai Gyuri.

Az öreg Pongrácz, aki engem fiatal gyermekkorom óta ismert, haláláig „Andor urfinak” szólított, akkor is, mikor alispán lettem. Ő volt a szerencsétlen véget ért Rudolf trónörökös udvari cigánya a görgényi vadászaton; még Bécsbe is felvitette az öreg Pongráczot, meg a bandáját.

A waltzereket kiváltképpen szépen játszotta. Egy bécsi bankár fiának a lakodalmán is muzsikált Pongrácz Laji. Ott volt a „keringő király”, a hirneves Strausz Richárd is. Százegy waltzert egymás után, egyfolytában játszott a banda, Strausz egy fotellben ülve hallgatta nagy csodálkozással és hüvelykujját fehér mellénye gomblyukába dugván, ütötte a taktust. Mikor a százegyedik nótának vége volt, lelkesedéssel így kiáltott fel: — Na még ilyenről fogalmam nem volt! Kotat nélkül százegy waltzer és csak egy taktus hibával...

Csikai Gyuri a magyar nóták mestere volt. Az öreg József főherceg fedezte fel Enyeden, hol a füstösképű, örök ké mosolygó fiatal cigány honvédkaplar volt. Reggelig húzta a főherceg fülébe, ki nagy bankóval jutalmazta meg és három csillagot varratott a nyakára.

Másnap azt kérdezte Csikaitól a főhadnagya, hogy: — Te Gyuri, miként tituláztad a főherceget?

— Hát ugy, amint dukál, nagyságos báró főherceg üfelsége.

Mikor kiszolgált a katonaságot Csikai Gyuri, bekerült Kolozsvárra és csakhamar primási rangra emeltetett. A mulatozó uraknak ő lett a kedvence cigánya. A főispáni instellációra gróf Bethlen Bálint kihozta Tordára is és szíves vendégszeretettel etette, itatta a bandát. Addig addig itatta, míg egyszer csak elhallgatott a hegedü és mosolyogva néztek az uri társaságra a cigányok:

— Na miért nem muzsikáltok? — kiáltott reájuk a házigazda.

— Nem tudunk instálom muzsikálni.

— Nem tudtok? Hát miért nem tudtok?

— Azir, mert hátt ríszeg az egész banda.

Eleinte nagyon mozgékony, ideoda ugráló vezetője volt a bandájának Csikai Gyuri, pedig a primásban az a szép, ha nyugodtan vezényel; de csakhamar le is kapatták erről a szokásról. Bartsay Domokos egy viharos multság alkalmával odaszólt neki: — Te Gyuri, ne mozogj, mint a savóba esett egér, ne gesztikulálj kézzel-lábbal, meg a püspökfalatoddal, hanem borulj rá a hegedüdre és csak a fejeddel billegtesd a taktust, meg a jobb szemmeddel ints a bandának.

Le is kapott Csikai erről a szokásáról és elsőrangú, uri cigány lett belőle.

A fiatalabb, most már ventülő nemzedék közül Puskás Béla tűnt ki. Fátyolos szemű, szép cigánylegény volt, mikor még virágában volt, szép asszonyok, szép leányok kedvence primása. A mánások és vitéz urak szerettek vele mulatozni; egy főrangú tiszt el is vitte a bandát a harctérre s ott is megállták a helyüket a főhadiszállásokon, becsülettel.

A beteg közlekedésügy

Irt: SAUERPREIS NANDOR, igazgató.

II.

A kezdet kezdetén az 1919 évben összesen 30 vagon kő szállítattott ki az utakra. Ez sok mindent megmagyaráz.

A pénzügyi nehézség pedig ott kezdődött, hogy az 1921—22. költségvetési évre az államépítészeti hivatal kétszeres redukció után előirányzott 8869 m³ követ, amiből csak 5660 m³ azaz 63%-ot az 1922—23. évre előirányzott 2264 m³, amelyből csak 12409 m³, amelyből csak 12409 m³, azaz 50%-ot, a folyó 1923—24. évre pedig előirányzott 33919 m³ követ, melyből csak 6620 m³ engedélyeztek.

Ha pedig ezen mennyiséget összehasonlítjuk a békeévekben kilométerenként engedélyezett 61 m³ mennyiséggel, úgy látjuk, a fiskális kezelés nehézségét, mely a 10 éves elhanyagolás után csak a rendes közlekedés 20%-át engedélyezte.

A szállítási nehézség pedig abban rejlett, hogy a megrendelt mennyiségnek csak csekély %-át lehetett vasúton elszállítani, mert az 1919. év elejétől 1922. év végéig, tehát 4 év alatt, csak 20034 m³ szállított el a vasút, azaz évente átlagosan 5000 m³, tehát volt év, hogy a megrendelt könyagnak csak 40%-a lett elszállítva az utakra.

Hiába volt tehát az államépítészeti hivatal régi, érdemleges munkában hosszú esztendőket eltöltött vezetőjének, Varró Domokosnak minden fáradozása, mert a szükséges könyagnak 8%-ával utakat jókarba hozni és fenntartani nem lehet.

Végzetlenség szolgálhat, hogy külföldön sem jobb a helyzet, mert például Cseho-Slovákiában az 1914. évi kmkénti 50 m³ könyaggal szemben az 1919. évben 10 m³, 1922. évben 23 m³, 1923. évben 36 m³ lett az utakra kiszállítva.

Igaz, hogy ott fokozatos javulás, míg nálunk visszaesés mutatkozik, mert a békeévek kilométerenkénti 61 köbméteres átlagával szemben az 1923—24. évre csak 12,5 köbméter van előirányozva.

Mután egy kilométer uton kb. 4500 négyzetméter terület van, az előirányzott könyaggal legfeljebb csak 2, 1/2 m/m vastagságban lehetne az utat szőni.

Ez a fiskális kezelés hátránya és ezzel szemben teljesen meddő, ha a vármegye ki-

Új vendéglő nyílt meg a Püspök-fürdőben Cel sörkert

Itt, hol elsőrangú ételek s italok a nagyközönség rendelkezésére állanak Püspökfürdő állomással szemben, a Berkei úts-villában

„Herma“	Új Özlet!	„Herma“
Biharvármegye legnagyobb áruháza! Mindenkinek érdeke, hogyan szerezze be legelőbban a cipő és kalap szükségletét a MANNHARDT & LEFKOVITS cégnél NICOLAE JORGA (ZÖLDFÁ UTCA) 7 sz. ahol a „HERMA“ cipőgyárnak egyedüli lerakata van, mindenféle gyermek-, leány-, női és férfi, egész és félfű, lakk és antilop cipőkben KÜLÖN FEHÉRNEMŰ OSZTÁLY gallér, kezelt, ing és nyakkendők, harisnyák a legelőbbtól a legfinomabb minőségig!		
„Herma“	A cégre tessék ügyelni!	„Herma“

Merénylet a kolozsvári egyetemi rektor ellen

Kolozsvárról jelentik: Kedden éjszaka dr. Jacobovici egyetemi rektor ellen merényletet követtek el. Egy ismeretlen ember négy revolverlövést intézett az utcából a rektor lakásának ablakára. A golyók behatoltak a szobába, de a rektort nem találták. A rendőrség azonnal megindította a vizsgálatot. A Rador jelentése szerint egy Moldovan Jonel nevű volt egyetemi hallgatót letartóztattak, akit a Rador magyarországi illetőségének nevez. Adiakok elhatározták, hogy nyilatkozatot adnak ki, amelyben kárhozzátják a merényletet.

Jacobovici rektor kijelentette a sajtónak, hogy semmiféle merénylet vagy támadás nem félemlíti meg. A merénylet nem neki, hanem annak az intézménynek szól, amit ő képvisel. A mai irányzatban, amikor egy Jorgát, Cantacuzinót, Racovitát akarnak lesodorni, az ellene intézett merénylet nem személyi jellegű.

A vasárnapi Karinthy-Zsolt-matiné

Vasárnap délelőtt a Dorian-filmszínházban tartják második matinéjukat Karinthy Frigyes és Zsolt Béla. Egy héttel ezelőtt a színházat töltötte meg a publikum, a két kiváló magyar író előadásán s most közkívátnak engedve félbeszakítják erdélyi turnéjukat, hogy még egy kellemesen feledhetetlen délelőttöt szerezzenek a nagyvárad közönségének.

A vasárnapi matinéen teljesen új irással fog a publikum elé állani Karinthy Frigyes, akinek minden szava után harsogó kacaj viharzott keresztül a nézőtéren. A legközelebbi vasárnapi matinére Karinthy Frigyes direkt azokat a válogatott szatiráit mutatja be, amelyek az utolsó években legszenzációkeltőbb humoros írásai voltak.

Ugyancsak új műsorral szerepel Zsolt Béla is és a nagyszerű kísérő műsor is csupa új számokból van összeállítva. Egyébként az érdeklődés hasonló mérvű a múlt évi előadáshoz s a jobb helyeket egymásán kapkodja el a közönség a Hegesüsi Hirlapirodából.

Lakbérleti hivatal — Rendőrség hatáskörében

A belügyminiszter érdekes rendelete

A lakbérleti bizottság sokat hányatott a lakbérleti hivatalban, ezért a belügyminiszter. A lakbérleti hivatal ugyanis csak köztisztviselők és katonaság részére utalt ki eddig is lakást, tagjai voltak: a hivatal elnöke, a katonaság és lakosság delegátusa és egy törvényszéki író. A rekvirált szobák korlátlan ura volt a lakbérleti hivatal mindig, amely nélkül sem tudnánk képzelni egy háború és forradalmakon keresztül ment nagy várost. Ilyen szükséges rossz a lakbérleti hivatal, mely még sokáig fogja keseríteni a lakáskeresőket egyre szaporodó tömegét.

A nagyváradi államrendőrséghez április végén érkezett le a belügyminiszter rendelete, amelyben bejelenti a belügyminiszter, hogy az eddig működött lakbérleti hivatal megszűnteti és a lakbérleti hivatal helyett a rendőrprefektus vezetésével egy egyes bizottság alakítandó, amely bizottság a katonaság és köztisztviselők lakásügyeit fogja intézni.

Catana rendőrprefektus úgy nyilatkozott a „Nagyvárad” munkatársának, hogy már alakított is egy bizottságot, melynek tagjai egy ezredes, egy törvényszéki bíró és ő. Ez a bizottság a napokban is készíti a tervezetet, amelynek alapján az úgynevezett „elszállásoló” bizottság működni fog. A tervezet a lakások minden problémáját magába foglalja, sok modern újítást is tartalmaz

különös tekintettel a publikum érdekeire is, akiknek minden jogos panaszát elintézi majd a bizottság.

A tervezetet a napokban le is küldik a belügyminiszteriumba és ha jóváhagyják, úgy a bizottság azonnal meg is kezdi működését.

Természetes, hogy a belügyminiszter döntéséig a régi lakbérleti hivatal működni fog.

Az evang. Nőegylet templomi hangversenye

Most vasárnap, pontosan délután 5 órakor tartja az Evang. Nőegylet Szt. László (Körös)-u. templomban szegényei javára magasabb igényeket is kielégítő hangversenyét, mely a március 10-iki estei felhagyásával folytatása lesz. Belépti-jegy nem lesz, de önkéntes adományokat szívesen fogad az egylet a templom ajtóiban felállított urnáknál. Hangverseny után az iskolaudvaron a hölgyek közismert olcsó árakon büffét fognak árusítani terített asztalok mellett s egy pár óráig bizalmas és szeretetteljes beszélgetéssel fejezik be az évnél jótékonyabb munkáját. Hisszük és reméljük, hogy mind a hangverseny, mind a büffé az egylet jó hírnevéhez méltón a legjobban fog sikerülni. A büfféhez való adományokat vasárnap délelőtt 10 órától szíveskedjenek az iskola helyiségébe elküldeni. Az udvar hol a büffé lesz, ki lesz világítva.

- A hangverseny műsora a következő:
1. Orgona-szóló. Előadja Ritoók István ref. képezdei tanár.
 2. Schumann. Terzette. Előadják az özv. Patzkóné zeneiskola növendékei.
 3. Beethoven. Quartett. F-dur II. tétele. Előadják Boda Gyuláné, Eichner Ernő, Gorodinszky Sasa, Aliquander Kálmán.
 4. Modelesi: Ima. Előadja Mavr Margit urleány, orgonán kíséri Patzkó Elemér.
 5. Hegedü-szóló. Mozart: Ave. Előadja Ambrózy Irén zenetárnárnő.
 6. Hauptmann: Ima. Előadja a ref. tanítónőképző és polg. leányiskola énekkara.
 7. Orgona-szóló. Grieg Ases Tod. Előadja Ritoók István úr.

ÉRDONSÁGOK

**JUNIUS
1.
B. SÁNDOR ERZSI
RUVINSZKY RAFAEL
Dr. BRODY MIKLÓS
EGYETLEN DALESTÉLYE
A KATH. KÖRBEN
Jegyek a Hegedüs Hirlap-
irodában kaphatók.**

* A hétfői munkaszüneti rendelethez pótlólag közli Dancu kapitány, hogy úgy vasárnap, mint hétfőn a borbélyzettek déli 12 óráig nyitva tarthatnak. Különben a már kiadott rendelet van érvényben, amely szerint hétfőn rendes vasárnapi munkaszünet lesz.

* Jelentkezni kell a jótékony egyesületeknek. A jótékony egyesületek fölött való ellenőrzést a munka és népjóléti minisztérium a saját hatáskörébe vette át. Ez alapján a városi tanács felhívást intéz az összes jótékony egyesületekhez, hogy a népjóléti ügyosztálynál (városháza, II. em. 30. ajtó) szolgáltatassák be két példányban az egyesület alapszabályait hivatalos román fordításban, az utolsó három évi, vagy leg-

alább az utolsó egy évi számadásukat. Be kell jelenteni ezenkívül, van-e az egyesületnek működési engedélye. A bejelentések határideje június 5. A bejelentést elmulasztó egyesületek ki teszik magukat annak, hogy feloszlatják őket.

* Az egyesülés ünnepe Tenkén. Tenke község és vidéke impozáns módon ünnepelte meg az egyesülés nemzeti ünnepét. Az ünnepély színvonalát dr. Lázár Aurél a tenkei kerület képviselőjének jelenléte emelte, aki autón dr. Popa Teodor ügyvéd kíséretében érkezett meg Tenkére. A község bejáratánál különböző falvak lakossága és iskolák tanuló ifjúsága nemzeti zászlókkal fogadták dr. Lázár Aurélt, akit dr. Pintea ügyvéd és Köteles tenkei főbíró üdvözöltek. Az impozáns menet a tenkei piactéren felállított Ferdinánd király mellszobrára elé vonult, ahol számos községi küldöttség lelkészek és tanítók vezetése alatt, a hatóságok pedig dr. Pop Szevér főszolgabíróval az élén várták a kerület képviselőjét, hogy az ünnepély kezdetét vegye. Rocsin György tenkei és Borza Ignác f. b. tábori lelkészek Te Deumot tartottak, azután Rocsin lelkész rövid beszédben méltatta az ünnep jelentőségét. Dr. Lázár Aurél képviselő hosszú történetének fontosabb mozzanatairól, kiemelve különösen 1848, 1859, 1877, 1881, és 1918 dec. 1. eseményeket. Azzal fejezi be beszédét, hogy csak akkor lesz a mai ünnepnek maradandó értéke, ha az ország konszolidációja érdekében fáradhatatlanul dolgozni fogunk. Élteti a királyt, a királynét és a román hazát! Teuca Vazul segédtanfelügyelő szintén az ünnep jelentőségéről beszél, Cuza Voda kimagasló, történelmi alakját példaként állítván a mai nemzedék elé. Dr. Popa Teodor beszédében különösen az ifjúsághoz fordul, hangsúlyozván azt, hogy a mai nemzedék csak akkor lesz méltó a mai nagy eseményekhez, ha az elődök tetteit méltányolni fogja tudni és becsületes munkával az ország előrehaladását fogja előmozdítani. Beszédük után a járás 24 községe és iskolák tanuló ifjúsága nemzeti színű zászlókkal vonult el dr. Lázár Aurél képviselő előtt. Délután a tenkei román és magyar intelligencia a hadiárvaik javára az állomás melletti erdőben népi ünnepélyt rendezett; tombolajátékkal és táncsal egybekötve.

* Sándor Erzsi Nagyváradon. Sándor Erzsi, Ruvinszky Rafael és Bródy Miklós június elsei koncertjére készülődik Nagyvárad egész zenebarát közönsége. A hangverseny a Katholikus Körben este kilenckor kezdődik. Jegyek a Hegedüs Hirlapirodában kaphatók.

* Férfiszabó-iparosok gyűlése. A férfiszabó iparosokat — akik üzletbe nem dolgoznak — felkérjük, hogy vasárnap d. e. 10 órakor az Ipartestület helyiségében tartandó közgyűlésen teljes számban megjelenjen szíveskedjenek. Az Ipartestület Elnöksége.

* A nagyváradi Gyermekebarát Egyesület igazgatósága folyó hó 28. napján délelőtt 11 órakor a városháza bizottsági termében ülést tart.

* Vasas tisztviselők football-csapat mérkőzés. Hétfőn, folyó hó 28-án a sportegyesületek ismét élvezetes programról gondoskodtak a sportkedvelő közönség részére. Ezen a napon ugyanis a nehéz fizikai munkásokat, a múlt héten kitünően szerepelt vasasokat a szellemi munkás Magántisztviselők csapatával állítják szembe. A csapatokról egyelőre csak azt említjük meg, hogy a következőképpen fognak felállni: Vasas: Szentmiklósy (Bih.), Kovács II. (Nac), Seres (E.), Mónus (E.), Francz (E.), Kovács (Nac), Csomag (T.), Csiri (Nac), Rónai (Nac), Micsinai (E.), Kubiček (Nac.) Tisztviselők: Drescher (Nac), Bráhn (E.), Grünbaum (T.), Kinigli II. (Mak.), Kutny (E.), Maxi (Mak.), Csillag (Nac.), Schönfeld (Mak.), Popovits (Bih.), Löwy (Mak.), Jakabovits (Nac.) Már pe-

dig ez a felállítás előre is biztosítja, hogy olyan érdeklődés fog megnyilvánulni a mérkőzés iránt, ami a válogatott mérkőzésekkel vetekszik. Hogy a humor se hiányozzon, előmérkőzésül az Egyetértés-Nac kombinált oldboy csapata a Török-vés, Bihorul és Makkabea kombinált oldboy futball-csapatával fog mérkőzni.

* Az Olympia Circus ma délnél 15 vasuti kocsi felszerelésével Nagyváradra érkezett. A megnyitó diszeloadás szombaton este lesz a Nagypiac-téren.

* Halálozás. Mint részvétellel értesülünk, néhai Tóth Imre volt községi iskolai tanító özvegye, született Bihari Lidia 79 életévében Turkeven elhunyt. Az elhunytban dr. Tóth Ferenc ügyvéd és Csathóné Tóth Mariska igazgató-tanítónő édes anyjakat gyászolják.

Reisch Gyuláné szül. Lakatos Maria 54 éves korában, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma, szombaton délután fél 3 órakor megy végbe Lakatos-utca 3. számú gyászházról.

* Nyári táncmulatság. A famunkások folyó hó 26-án este fél 9 órai kezdettel az idény első műsoros nyári táncmulatságát rendezik a Munkás Otthon alapjára a Karger-féle nyári vendéglőben. A nívósra igérkező világpostával és szerepentinsáttal egybekötött mulatságon az „Acélhang” dalkör elsőrangú műsorral fog szerepelni. Akik meghívókra tartanak igényt, jelentsék a vigalmi bizottságnak a „Dacia” kávéházban. A jegyek árai tekintve a jótékony célt, igen mérsékelték. A Rendezőség.

* Orvosok és fogtechnikusok figyelmébe. Felsőbb rendelet folytán, felhívom a város területén működő összes orvosokat, hogy folyó évi június hó 1., 2., 4. napjain, az iparjogositvánnyal bíró összes fogászokat s illetve fogtechnikusokat, miszerint f. évi június hó 5., 6., 7. napjain s végül az összes születőket, hogy f. évi június-hó 8., 9., 11., 12., 13. napjain, mindenkor délelőtt 9—1 óráig hivatali helyiségben (városi tisztviselői hivatal, rendőrség, földszint 32. ajtó) a törvényes következmények terhe alatt személyesen okvetlenül jelentkezzenek és hozzák magukkal orvosi, fogászati, s illetve születőnői oklevelüket, iskolai előképzettségükre, a fogászati felszabadulásra, ipargyakorlásra, a multban viselt állásaikra, tudományos irodalmi működésükre, szolgáltatási dícséretekre, kitüntetések és érdemrendek viselésére vonatkozó összes bizonyító okmányokat. Oradea-Mare, 25. mai 1923. Dr. I. Comsia, medicus, al orasului.

* Az Orvos Egylet folyó hó 26-án (szombaton) d. u. 6 órakor a Bábaképezde tantermében ülést tart. Tárgysorozat: I. Referáló előadást tart dr. Bálint Sándor: A csecsemő táplálkozási zavarairól. (Befejezés.) 2. Hozzászólások.

* Rendkívüli érdeklődéssel tekint a közönség a Bonbonniere szombati bemutatója elé. Tábori Emil új operettje, melyben a főszerepet maga a szerző játssza, méltán fog Tábori eddigi darabjai mellé sorakozni. Nagy Maca és Gonda Ernő Bajadér paródiája sláger lesz a műsornak, úgyszintén „Fotografus” című Harmath tréfa Gondával a főszerepben. Az új magánszámok és táncok egészítik ki a műsort, mely pont fél 9 órakor kezdődik.

* Festmény-kiállítást rendez Camil Vlad festő a vármegyeház disztermében, mely nyitva van május hó 27-től június hó 15-ig d. e. 9—12-ig és délután 3—7-ig. Bérleti díj 5 lei.

* Beváltják a rossz pénzeket az Ördög legujabb számának szenzációja s ezenkívül az alábbi érdekes cikkeket tartalmazza: Török szerencséje sem örök. — A fatális hasonlatosság. Amikor egy urileányt egy kémnővel tévesztenek össze. — Marathoni táncverseny Budapesten. — Egy frizernő meséli. — Mese a nagybányai platanokról. — Egy hónapig a ravatalán aludt. — Huszezer lei egy órai modell-ülésért. — Szósz nélkül: Lutri. — Sport: Az outsider Egyetértés. Szemüveget a bírónak. — Ördög kabaré. — Ördög pirulák. — Szer-

kesztői posta, stb. stb. Egyes szám ára 5 lei. Kapható minden hírlapárusnál.

* Legujabb angol Berbelinek és nyári szövetség-ujdonságok megérkeztek. Schneder és Mihály Rákóczi-ut 10.

* A színházi világ eseményéről részletesen és hűen informálja a közönséget a Színház és Társaság hívs, ötletes tartalommal, mely minden szombaton ragyogóan elegáns kiállításban, tele érdekes és új fényképekkel jelenik meg. Az ötven oldal terjedelmű képeslap érdekes rovata a grafológiai és különösen fokozza a lap iránti érdeklődést a hónapok óta folyó országos szépségversenye. A Színház és Társaság-ot megkaphatja az egész országban. Ára mindenütt 6 lei. Kiadóhivatal Kolozsvár. Transilvania szálloda. Kérjen mutatványszámot.

* Legujabb koverkottok, kamgarn szövetek és ruhavásznak megérkeztek Schneder és Mihály Rákóczi-ut 10.

* Kottapályázat. Minden kottát vásárló részt vehet a nyolc ezer leies kottapályázatunkon. Minden kottát megkaphat a Hegedüs Hírlapiroda zeneműosztályában.

* Harisnyák, keztyűk, gyermektrikók legolcsóbban Blumnál Körösparton.

* Népszövetségi Hangyánál tűzifához szállítva kedvezményes árban kapható.

* Csillárokat, villanyfelszereléseket olcsó árban elárusítom. Pollák, Rákóczi-ut 4. szám.

* A világhírű Dreher-Haggenmacher világos és dupla maláta sörök ismét kaphatók.

* Figyelem! Selyem ing és ruhavászon, zephirek, batisztok, kretonok, liberit, opálok, grenadinok, sifonok, vásznak, paplanok, himzett zsebkendők nagy választékban érkeztek HAJNAL ÉS RÓZSA vászon- és női divat áruházába, Nagy Sándor-utca 1. szám.

* Ruhavászon, lüster, tennis és nyári öltönyt szövet különlegességek legolcsóbban SZÉKELY posztóáruházában Str. Avram Jancu (Kossuth-utca) 5. szám szereshetők be. Fenti cég béléssárukbán szintén elismert specialista.

* IRODALMI KÖNYVEKET, esetleg teljes könyvtárt megvételre keres a Nyomdász Szövetség. Ajánlatok Hübsenberger Józsefhez (Nagyvárad Napló-nyomda) intézendők.

* Harisnyaspecialitás. Sok pénzt és bosszúságot megtakarít, ha az elnyúlhatatlan clarek cernából készült fehér és fekete harisnyákat, férfi és gyermek zoknikat szerzi be Weinbergernél Zárda-utca 1. szám.

* Darvas harisnyái a legjobbak.

* Vásznak, Schifonok, Ing-zefierek. kretonok bevásárlásainál győződjön meg, hogy a Körösparti Áruház árai utólérhetetlenül olcsók.

* Szabók és kereskedőknek különösen fontos érdekük meggyőződni arról, hogy SZÉKELY Kossuth-utca 5. szám alatti posztóáruház olcsó engross árai szövetekben és béléssárukbán, a legkisebb vételnél is tetemes megtakarítást jelent.

* Harisnyák, keztyűk, gyermektrikók legolcsóbban Blumnál Körösparton.

* Divat-jumperek Darvasnál.

* Weinbergernél Zárda-utca 1. sz. érkeztek legmodernebb kötött motívok és terítők minden nagyságban, nyírott és szövött selyem gobelinek, himzett abroszok színes gobelin kivarrással, szalvétával, kiváló szép zsebkendők horgolt csipkével engross árban.

* Manometer! (fesz mérő) és mérlegek hiteles javítását, villamos házicsengő és telefon felszerelést, mérnöki és egyéb precíziós műszerek, valamint minden fémipari munkát vállalom szolid árban. Rajz Andor elektro és precízió mechanikus gépész. Szalárdi-utca 9. (Rosenzweig-palota)

* Olla-gummi használata feltétlenül biztonságot nyújt.

* Feltűnést kelt a Körösparti Áruházba érkezett rengeteg mennyiségű nyári áru, melyeket a cég rendkívül olcsó árban bocsájt eladásra. Tisztviselőknél is kedvezmény.

LEGUJABE

Feszültség a török és görög kérdésben

Lausanneból jelentik: A jóvátétel kérdésében támadt török-görög viszály főleg a forradalmi kormány ultimátuma következtében tetőpontra jutott. Közelről kelten nagy bonyodalom van kialakulóba Török- és Görögországban katonai modulatok folynak. A görögök azt mondják, hogy 160 ezer emberük készen áll a hborura.

Ujabb bombamerénylet Varsóban

Varsóban tegnap a nacionalista dikok gyűlése után felrobbant egy bomba és Obrzeczkyt, a filozófia tanárát darabokra tépte. Több diák súlyosan megsbesült, az épület egy része elpusztult. Több embert letartóztattak. Azt hiszi, hogy a merénylet hátterében kommunisügynökök állnak.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Szombat d. u.: Offenbach, mérsékelt helyárakkal.

Szombat este: Parasztecsület és Bajazzók, Burián Károly kamaraénekes felléptével, telemtelt helyárakkal.

Vasárnap d. u.: Hazudik a muzsikaszó, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este: Tul a nagy krivánon, operetrepriz, bérleten kívül.

Hétfő d. u.: Leányvásár, mérsékelt helyárral.

Hétfő este: Zsidónő, A) bérlet 111. szám.

— Szombati előadások. Szombaton délután mérsékelt helyárakkal az Offenbach nagy operette, espedig a Bajazzók és Parasztecsület operák kerülészinre. A Bajazzókban Burián Károly kamaraénekes fog bucsuzni a nagyvárad közönségtől.

— Vasárnapi előadások. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal a Hazudik a muzsikaszó operette este pedig Tul a nagy krivánon táncos operett lea színház műsorán, melyben az egész operettegyüttes lép fel.

— Hétfői előadások. Hétfő délután a Leányvásár és hétfőn este a Zsidónő kerül színre A) bérletben Kelmaival, Baranyaival, Vajdával, Márkussal, Békésivel a főszerepekben.

Iót olcsón csak MO KOVITSNÁL, Zöldfa-utca 8, a Fehér Bárány áruházban vásárolhat. — Meglepo árak !!!

Munkás ing — — —	79 leltől	Női himzett ing — — —	99 leltől
Bőreros alsónadrág — —	59 leltől	DMC fehér — — —	550-tól
Zokni — — — — —	15 leltől	DMC színes — — —	6 leltől
Nyakkendő — — — —	19 leltől	Vászon métere — — —	32 leltől
Reform női nadrág — —	69 leltől	Karton — — — — —	29 leltől
Női zsebkendő — — —	5 leltől	Szövet — — — — —	49 leltől
Női harisnya — — —	22 leltől	Asszonyka kel. vászon	49 leltől
Női kötény — — — —	65 leltől	Batist — — — — —	37 leltől
Gyermek zokni — — —	8 leltől	Cipész közbélés vászon	26 leltől
1000 jados alsó szál — —	13 leltől	Férfi ing dupla kézzel	130 leltől
Gyermek bőrkötény — —	45 leltől	vel, 2 gallérral — —	130 leltől

Allandó nagy raktár mindenféle cernák DMC. rófos és rövidárukbán. Óriási választék különféle vásznakban, zefirek, delainok, szövetek, divat kelmek hetenként friss tetelekben. Kész férfi, női és gyermek fehérneműek mérték után is készülnek. Szabó kellőkek.

Teljes menyasszonyi kelongyák

Viszonteladóknek nagy árkedvezmény.

Nem ballag már a vén diák...

gimnázistákra szomorú világ jár: a felsőbb tanügyi hatóság vezetői a régi drága diákélet ezer pontját zúzták szét, nem gondolva a gimnázisták yorsan dobogó fiatal szívére. Egymás után jelennek meg a szigorú rendeletek, amelyek hol azt tartanzták, hogy a diákoknak csak kopasz „fri-zur” szabad viselni. A gimnázisták, a kolonok pőnézett haju keringőtáncosai egy szép napon erőszaknak engedve nullásra nyírott fejfel jelennek meg a bálakon, kolonokban, majd onnan is elmaradtak: jónak látták, ha eltűnik őket a bálo-

a kis diákokat nem volt olyan nap, hogy valamelyik rendelet ne fosztotta volna meg valamitől. Nem szabad színházba, moziba, nyilvános helyekre menni a szülők kíséretében sem, este hat óra után nem szabad korozni és így tovább, míg végre megtezték a rendeletek tömegét a legutolsó: minden diák egyensapkát kell viselni intézetenként más-másajtkával és karjukon egy számot az intézet programjával...

rendelet megjelenése óta tarkábbak a váradi diákok: fehér-kék, zöld-fekete, szürke-kék, narancs-színű hajtókás sapkák váltakoznak, sőt a lányok egyensapkát és karjukon számot tartoznak viselni. Szinte szegénylik a diákok, különösen a napszármányúak, hogy így egyensapkába tartoznak járni, a lányok előtt a tekintélyüket és sok más dicsőségüket is van ellene...

most újból egy rendelettel szolgál az áldozatos tanügyi felügyelő: átírt a rendőrséghez, hogy megkapasztalta, miszerint a diákok nyilvános helyeken járhatnak. Kéri a rendőrséget, bocsásson rendelkezésére detektíveket, hogy minden iskola tanárai ellenőrizhessék növendékeiket.

... Nem jó már diáknak se lenni, bármennyire próbáljuk, hogy erős kézen kell tartani a heves szabadságot; az ember életének legragyogóbb éveit, amiket az iskola padjai közt tölt el, kár érezni, amikor a diákokkal is, hogy ilyen nagyot változott a világ. Gondoljon csak mindenki vissza a diáklágyra és sajnáljuk a mostani diákokat, akik már nem viselnek a karjukon és detektívek vigyáznak rájuk, nem a pedelus... (—ró.)

MOZI

— Cirkuszfilm utoljára az Apollóban. A nősténytigris, ez a mozgalmas cirkuszfilm ma látható utoljára az Apollóban. Után 3 órai előadásra kedvezményes árak kaphatók.

— „Cigányszerelme” Dorian Filmszínház. A cigányok élete, mely Jókai óta mindig kedves témája volt az irodalomnak, ezen a filmen új világításban kerül bemutatásra. Idegenbe, Amerikába szökő cigányok kalandos élete és izzó szerelme játszódik le előttünk e kiemelkedő Dorian filmen, melynek főszerepét, a bajdát, Szőregy Gyula játssza és amely először látható a Dorian Filmszínházban.

— A katolikus kör moziban vasárnap, május 27-én, délután 3, fél 6 és este 8 órakor a „Férfi bosszu” című 6 felvonásos len szép erkölcsdráma, hétfőn, május 28-án pedig ugyancsak délután 3, fél 6 és este 8 órakor a „Canada banditái” című intén 6 felvonásos, rendkívül látványos cowboy dráma kerülnek előadásra.

Tőzsedel jelentések

Zürich, május 25. Nyitás: Berlin 0.100, Newyork 555, Páris 3685, Milánó 675, Prága 1655, Budapest 0.10 fél.

Bukarest, május 25. Zárlat: Devizák: Páris 1160, London 816, Newyork 76, Róma 875, Zürich 32, Prága 525, Bécs 7, Berlin 3250, Budapest 380.

Valuták: Márka 42—50, font 810—815, frank 1210—1225, svájci 32—32 fél, lira 150—890, dinár 200—205, dollár 173—175, osztrák 28—29, magyar 390—400, szokol 530—550. Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Budapest, május 25. A Devizaközpont hivatalos záratai: Dollár 5230—5380, lei 29 fél—31 fél, Bukarest 29—31, Berlin 9 fél—10 fél, márka 1011—1120. — A többi kurzusok változatlanok.

Zürich, május 25. Zárlat: Berlin 00.102, Amsterdam 217.10, Newyork 555, London 2567 fél, Páris 3670, Milánó 2670, Prága 1655, Budapest 0.10 fél, Belgrád 582 fél, Varsó 00.105, Bécs 0.0078 egynyelvű.

A budapesti értékpapírtőzsde ma nem érkezett meg.

Élet a halálban

Regény.

34

Irta: Bónyi Adorján

— Vigyázok, fiacskám.

S azzal villámgyorsan, hirtelen, ököl-lel úgy belevágott a fiu arcába, hogy az a földre esett.

De felpattant, nyomban, acélos gyorsasággal és lángveresen, vérbeborult szemmel, összecusokott ököllel, készen immár mindenre.

Csákány azonban megelőzte. Most is villámgyors volt, ütése retentő, kivédhetetlen és kábitó. A fiu megegyeszer végigzuhan a földön, most már tehetetlenül, mint egy zsák.

Hosszu pillanatok teltek el bele, míg nyögve feltudott tápázkodni. Csákány már elfordult, nyugodtan hátat fordított neki. A Meyer-fiu bambán állt egy helyben, elkábult fejjel, pocskéká szegyenitve, sajogva egész testében és irtózatosan kijózanítva.

Csákány vidáman leült egy fotelbe és vidáman így szólt hozzá:

— Ennyit igazán megérdemeltél, fiacskám. Most pedig figyelj ide.

A fiatalember pislogva nézett rá. Mozdulni nem mert.

— Sajnálak — mondta Csákány nagyon barátságos hangon. — Sajnálak, mert nem a te hibád, hogy ide jutottál. Az, ha ostobák és rosszak vagyunk, sose a mi hibánk. Te épp úgy lehetnél jó, mint ahogyan rossz vagy. Ez így van, mert a kis hugod, akit ismerek, tiszta, jó és okos. mint egy angyal, te pedig a testvére vagy, ugyanaz a lélek fele, ugyanaz a test. Persze, a nagyváros és sok egyéb bolondság — ismerem már ezt. De ha te akarsz jó lenni, ha kedved van hozzá, én szívesen segítek neked.

A fiatalember némán nézte. Szeme egyszerre megtelt figyelemmel, csodálkozással és valami kis vízesfény is megjelent a tekintete mélyén.

— Kapsz tőlem állást — folytatta Csákány, — nagyon jó, becsületes állást. Dolgozni fogsz, de nem többet, mint amennyit minden becsületes ember dolgozik. Pénzed lesz bőven. Tekintetbe fogom venni, hogy hárman vagytok, mindhárman gyámoltalanok. Csak többet aztán semmi ostoba és rossz gondolat, semmi ital és semmi egyéb ehhez hasonló. Ami eddig volt, azt eltemetjük, azt elfelejtjük. Soha ez szóba sem fog kerülni köztünk. Holnap jelentkez reggel a központi irodában és megkapod a beosztásodat és első hétre a fizetésedet. Sámitok rád! Meni.

A fiatalember csak állt. Egy szót sem tudott szólni, csak állt és nézte ezt az embert. Úgy érezte, hogy most vágta igazán földhöz ez a nagy erős, idegen ember, egyetlen óriási és végzetes ökölcsapással és hogy az jó, jól csodálatosan jól valami új világba tápázkodik fel nagy nehezen utána, valami tisztaságba, valami fényességbe... A torkában felcsuklott valami. lehajtotta a fejét és kiment a szobából. Mindig gyorsabb lépésekkel, mintha szörnyen szégyelné magát, most először az életben szégyelné magát.

Róbert még mindig azon az egy helyen állt és úgy nézte végig ezt a jelenetet, mint aki az egészéből egy szót sem ért.

— Mi volt ez? Hogy volt ez? — kér-

dezte kábultan, amint a fiatalember kiment.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR

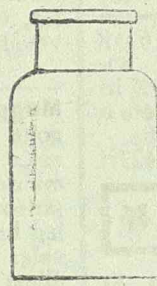
Köszönet nyilvánítás.

Mindazon vasúti kartsaknak és ismerősöknek, kik drága jó férjem halála alkalmával részvételükkel fájdalmamat enyhítették, a temetésen megjelenésük, ezúton mondok hálás köszönetet.

Özv. Borz Tralanné
szül. Silegelmeier Zsófia.

KERESKEDŐK

Befőttes üveg!

Üborkés üveg!

Kartelen kívül
legolcsóbban szállítunk

Frati Komlós Testvérek
Oradea-Mare: Nagyvárad
Gyári raktár!

Értesítés

Tudatjuk a t. tagokkal, hogy a hitközség közgyűlése által jóváhagyott 1922. évi számadás és évi jelentés kinyomtatott és egy egy példány minden tagnak rendelkezésére áll.

Orth. Izs. hitk. iroda.

Vogytisztító üzlet

Bazár épület — Színház oldal.

ELVALLALOK

mindennemű felső ruha

TISZTITAST

ugyszintén ruhafestést

BORGOS SÁMUEL

Nagy Gábor 80 hold szőlőjének központi borháza
Delaware bor!

Akik ezt beszerezni akarják 40 kat. holdas nagykágyaifajtiszta „Delaware” szőlőm terméséből, Nagyvárad, Szt. János-u. 56 sz. alatti pincében 1 liter-től felfelé, — literenként 12 lej árban vevő edényeiben eladom.

Kágyai pincében 500 literen felül literje 10 lej.

Nagy Gábor,
nagykágyai szőlőnagybirtokos.

A NAGYVÁRADI APRÓHÍRDETÉS

Egy szó ára 1-50 lei, vastagabb betűvel 2 lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szög 15 lei.

Lovakozás

"Garzon 30" "Magán ház" "Lr 30" "Falu" jellegre levél van a kiadóba. Kérjük átvenni 407

Házasság

Mindazon urleányok és urnők eléri egyik fontosabb céljukat, ha a Rimanóczy-utcai Kertész női divat üzletében szerzik be szövet selyem és nyári kelme szükségletüket, amennyiben az árak olcsóbbak mint bárhol. E cég elismert, szolid és megbízható. 107

Keresszék női ruhát 22-30 éves hölgyek hozomány megjelölésével irjanak "Komoly" jellegre a Hegedűs Hirlapirodába 427H

LAKÁS

Egy szoba, konyha és mellékhelyiségekkel álló lakásomat elcserélném ugyanolyannal. Cim: Pece utca 12 Schlésinger. Ny

Különbefajta szobákat szép lakásokat, forgalmas üzleteket, olcsó házakat, szuvinet, társulásokat, pénzkölcsönöket Közzelünk Pável-u. 5. 414

Két egymásbanyúló utcai butorizott szoba egy vagy két férfinak Hétazáz leuért kiadó. Pável utca 5. 415

Két fiatalember részére központba butorizott szoba, kiadó. Rulikovszky uton különbefajta kiadó. Balázsnánál. Zöldfa u. 21 Telefon 8-15. 413

Alkalmazás

Ügyes rikkancsiuk az "Esti" árufeltáshoz felvételük a Hegedűs Hirlapirodában. 406

Keresszék irodai munkában jártas, faiparvállalatnál rakárnoki, vagy irodai állást keres. Megkereséseket "Megbízható" jellegre a Hegedűs Hirlapirodába. 426

Ügyes jól főző szakácsnő azonnalt, esetleg 1 ére keresek. Cim a Hegedűs Hirlapirodában. 391H

Eladó házak

Páris-u. elején beköltözhető szép ház 75 ezer, Szent László-térhez 1 perc modern, beköltözhető 5 szobás, fürdőszobás hall, gyönyörű udvar, elfoglalható az egész 800 ezer lei, Szaniszló utcán magánház beköltözhető 5 szobás fürdőszobás lakás, kert, istálló, kocsli szin, 350 ezer lei. Vannak több kisebb-nagyobb házak a város minden utcáján, lakások, üzletek stb. — Ha házat, lakást, szállóját, butorizott lakást eladni, kiadni, cserélni akarja, forduljon bizalommal hozzám diszkrétén, azonnal elintézem.

Walsz Gizi
közvetítő irodája
Nyomda-u. 4.

Nagyobb vállalat keres román-magyar-német nyelvet szóban és írásban bíró, kereskedelmi képzettségű reprezentatív tisztviselőt Ajánlatot, Agilis" jellegre a kiadóhivatalba kér. 331

Két férfitruha sovány termetre, kifogástalan állapotban. 40 es férfi cipők eladók. Szacsvay-u. 43. udvarban. 428

Románul perfect beszélő elarusító kisasszony felvétetik Cim a kiadóhivatalban. 362

Épített diplomás építőnő ajánkozik. Cimeket a kiadóba kér. 398H

Házikisasszony, ki jól főz, varrábau jártas, felvétetik Szaniszló-utca 13. 373H

Magyarul, németül, angolul oroszul perfect beszélő és fordítási tudó, minden irodai teendőben jártas fiatalember, jelenleg helybeli nagybank levezetői főnöke, megfelelő állást keres. Bármily fordítást vállal. Szives megkeresések a kiadóba "26" jellegre alatti kértetnek. 435

Szeszgyárvezető 10 évi gyakorlattal, az összes nyersanyagok feldolgozásában jártas, állást keres. Szives megkeresést kér "Szeszgyárvezető" jellegre a Hegedűs Hirlapirodában. 432

Mindenes szakácsné azonnal felvétetik. Beöthy Ödön-u. 11. Rein. 431

Magános háziartásvezetésére vállalkozik a háztartás minden ágában jártas vidékre is megy. Cim a kiadóban. 424

Halmérbekiszolgálót ki fűszer szakmában jártas, felvesz Schwartz Farkas és Ifa Szent János u 419

Több évi kereskedelmi praxissal rendelkező könyvelési tisztviselő, gépi-író is. Állást keres. Cimeket a kiadóba kér. 328

Két kisgyermekes családhoz önnálló komoly minőségű háztartást keresünk. Hármes u. 2. Jelentkezni délután 2-5 ig 412

Jó bizonyítványokkal rendelkező perfect főzőnő június 1-től alkalmazást nyerhet. Dr Kovács Szilágyi Dezső-u. 9. 389

Vidéki középiskolát végzett, pénzügykezelésben jártas leány, megfelelő állást keres. Cim a kiadóban. 408

Tanulóleány és egy öndolálni tudó fodrásznő, Schlinger hölgyfodrásztermében felvétetik. Teleki-u. 5. a kapuval szemben. 410

Perfect szakácsnő keresek azonnalt vagy elsejére Szaniszló-u. 8. 420H

Adás-vétel

Alcsó Nilgesztelep 180-5 számú ház azonnal beköltözhető, 2 szobás lakással és mellékhelyiségekkel eladó. Értekezni ugyanott. 418H

Konyhaberendezés olcsón eladó. Cim a kiadóban. 384

Meghívó

A nagyvárad Orth. Izr. hitközség 1923. évi május hó 27-én d. u. 5 órakor

tisztújító közgyűlést

tart, melyre a képviselőtestület t. tagjait ezenel meghívom

Oradea-Mare, 1923. május hó.

Steiner Benjámín
vál. b. elnök.

Nagyszalon

az Aradi-ut 4. számú ház a város egyik legszebb helyén a Fő-utcán, melyben mintegy 20 év óta vendéglő van, ezenkívül egy utcai üzlethely, lakószobák és mellékhelyiségek vannak, elsőrendű szilárd téglalapítvány, urilaknak is teljesen alkalmas, vendéglői berendezéssel, lelépési joggal együtt örök áron, esetleg megfelelő földbirtokért cserébe is eladó, azonnal elfoglalható.

Értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal.

Alkalmi vétel.

3 masszív tölgy hálószoba furnirozott betétekkel, elsőrangú kivitelben szobánként 12000 leizs árban eladó. Megtekinthető a Granaria áruaktárnál.

1923. I. 142-1.

Publicațiune.

Se escrie concurs de licitație pentru aprovizionarea reședintei județului cu lemne de foc. Concurenții sunt rugați a-și înainta ofertele la primuriisconsultul județului Bihor cel târziu până în 12 Iunie 1923 ora 10 a. m. Informații se pot lua tot acolo (Reședința județeană curtea I.) în zilele de lucru între orele oficiale.

Hirdetmény.

A vármegyei székház tűzifa szükségletének biztosítására vonatkozólag ajánlati verseny tárgyalás lett elrendelve. Felhivatnak mindazok, akik ajánlatot tenni akarnak, hogy ajánlataikat 1923. évi június hó 12-ének délelőtt 10 órájáig a főügyészi hivatalnál (Vármegyeház I. udvar) adják be. — A feltételek ugyanott a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Oradea-Mare, la 26 Mai 1923.

Dr. Gyöngyössy,
primuriisconsult.

Házak eladók. Házak eladásai megbízásokkal kapcsolunk. — Kölcsezi megkeresünk. Magán házakat jutalékkal kilyezünk. Adásvételi Rüg. Traian 12. — Értékelés délután.

Rulikovszky-uti tel. eladó. — Értékelni m. Auich-u. 1.

Eladó ház, faipari mindenféle keményfűvel dolgozásához fűrészelengedélyezési joggal Hegedűs Hirlapirodában.

Kedvezményes ár zifa kapható, 210 l. tera. Várady Zs.

Különbélek

3 pár női harisny, 2 pár, 2 pár zokni, párt varr Gondáné, Janich utca 2.

Utlevélekhez, bérhez legutányosabb szit fényképeket 25 fényképész, Szaniszló 25. szám.

Plissé és gouvre m. olcsón és jól kész. Teleki u. 22. sz. a.

24% kamatra kerül magánpénzt teljes fel. Adásvételi Rüg. Traian (Széchenyi-tér) Értékelés délután.

"Stabil" gépek és relések Israkata, Nagrad, Nagypiaciét. T. 16-86. Raktáron tart. kerekével, csapással minden méretben.

Kölcseznök gyorsan lyóztatnak. Rakóczi II. emelet 8.

100.000 lei kéziz. egészben vagy rész. 50 napra kapható. kiadóhivatalban,

Remélen

tudja már, hogy gyorsabban intéz.

utlevélet és visul.

Kolozsvárt, Brassban és Bukarest

DEUTSCH és futárirodája

Pannonia kávé

Legujabb divatlapok

kaphatók a

Hegedűs Hirlapirodában

Legujabb típusu

szőnyegsző

székek

szakszertien késznek DEUTSCH masztalosnál Szarvasor 21. F) koc

harmadik megáll

Prima minőségű Korpa

waggontételben és mázsánként napi áron alul kapható

Danese termény irodában

Calea Victoria (Kolozsvári u.) 92. Telefon 813.

15,000 darab I-ső osztályu téglalocsón eladó.

Cim: a Hegedűs Hirlapirodában.

Carbolineum

hordó tételekben kapható.

SCHWARTZ

Beöthy Ödön-utca 25. sz.